

Prantsusmaa Machecoul 2009 mai

Machecoul on imearmas väike linnake, mis oma suure rahu poolest pigem isegi mõnd vaikset külakest meenutab. Suurim lähedal asuv prantsuse linn Nantes on prantslaste jaoks kohaks, kus toimub aktiivne kultuurielu ja oma nelja 'lilletärniga' on see meiesugustele lillesõpradele ka igati tore koht külastamiseks. Pariisist Nantes' i on umbes 200km ringis ja Machecoul asub Nantes' i ja Atlandi ookeani vahepeal. Ühistransport linnakese ja kõigi muude punktide vahel on üsna töötajate keskene ja seega liikuma saada niisama lihtne ei olegi. Otstarbekas on rentida auto või siis kasutada jalgrattaid, et lähikonnas ringi vaadata. Meie reisi 4 nädalat andsid meile suurepärase võimaluse teha praktikatöid piirkonnas ja reisida ringi nii lähikonnas, kui ka kaugemates paikades kooli poolt antud autoga, mille jaoks eelnevalt pidime oma sõiduuskust neile tõestama.

Kooli direktori info põhjal asub maastikuehitajate kool Centre de Formation des MFR Prantsusmaal maastikuehituse poolest arenenumais piirkonnas, mis on tingitud nii elanikkonna jõukusastmest, kui ka piirkonna kliimaatilis-geograafilisest eripärasest. Koolis õpetatakse mõningate teiste erialade kõrval ka maastikuehitust, mis meie Räpina kooli maastikuehituse õppekavast ja erialanimetusest oluliselt erineb, kui mitte arvesse võtta käesolevast õppeaastast sisseseatud muudatusi. Sealsed maastikuehitajad on tõelised ehitajad, kes aiakujundust kui sellist põgusalt puudutavad ja õppejõudude sõnul ka taimedest suhteliselt väikese mahu õppetunde omandavad. Seda kõike võis kogeda ja tunda ka kooli välislahjastuses ning praktikakohtade töötajate suhtumisest ning teadmistest taimedest. Meie teadmised panid neid tõeliselt imestust avaldama, kui ladinakeelseid nimesid ette ladusime ja just taimedele erilist tähelepanu pöörasime. Kool toimib nagu üks suur koolipere. Lapsed saavad kooli pühapäeva õhtul või siis esmaspäeva hommikul ja lahkuvad suurte kohvritega reedel, elades nädala ühiselamutes, kus siis peale koolipäeva lõppu valvavad neid valvurid. Kooli territooriumilt käiakse väljas vaid kindlatel aegadel ja erilubade alusel. Õppetöö toimub tihtipeale hiliste õhtutundideni, aga seeest tundus, et õpitakse vaid koolis. Õppetöö on korraldatud tiheda praktikaga, kus siis 2 nädalat ollakse koolis ja 2 nädalat praktiliselt. Kooli, ühiselamu ja söökla koristamine on õpilaste vastutusala. Reedeti enne lahkumist koristatakse ühiselt kõik klassiruumid ja puhitakse puhtaks kooliõu. Söögikordade ajal koristavad ja pesevad nõusid samuti õpilased ise – seega toimub töökasvatus igal rindel.

Mis puudutab meie, praktikantide elamistingimusi ja võimalusi, siis meid koheldi seal tõesti hästi ja olime rohkem õpetajate kui õpilaste leeris. Elasime neljakesi küll ühes toas, kus oli vaid üks riidekapp, üks kraanikauss ja paar pimedat lambikest laes, aga saime hakkama. Igatsust tundisime eelkõige laualampide ja wifi järele. Duššid olid koridori peal, pesu sai pesta kooli pesumasina ja kuivatada ühika taga nõöridel või siis kuivatis. Süüa saime õpetajate söögitoas, kus igal lõunal kõik õpetajad ühiselt ühise laua taga lõunat ka sõid. Koolisöök koosnes enamasti kõigest, mida meie ebatervislikuks peame ja külmutatud toiduainetest valmistatust ning sai, sai ja veelkord sai saatis kõiki söögikäike. Ma ei ole küll gurmaan, aga koolitoidust ma enamasti loobusin ning kasutasin suurepärasest võimalusest endale ise poest ostetud värsket ja paremast sööki valmistada.

Taskuraha oli meil selleks rohekm kui küll programmi raames kaasa antud. Internetis saime käia arvutiklassis. Kooli poolt antud jalgratastega saime käia töö ja poes ning niisama ringi sõita. Õppejõudude suhtumine meisse oli suurpärane ja ülitõetav.

Praktika oli korraldatud meil kahes asutuses- Mashecouli linnahaljastusettevõttes ja erakapitalil põhinevas maastikuehitusfirmas. Mõlemis ettevõttes saime olla paari kaupa kaks nädalat.

Linnahaljastusfirma tööd ja tegemised meie saabumisel olid eelkõige suvelilled istutamine ja kastmine. Siiski õnnestus osaleda ka mõne päris uue peenra rajamisel ja lõpu poole lisandus veel ka rohimine, kastmine. Need tööd olid meil enamasti muidugi selged ☺, aga hindamatu panuse andis taoline töökogemus meile siiski sealsete taimede tundma õppimises ja huvitav oli jälgida, kuidas taolises organisatsioonis kõik tööd korraldatud on. Tööpostile sõitsime igal hommikul rattaga ja lahkusime samuti rattaga. Ringisõitmine eriobjektide vahel toimus tööautoga. Kõik olid väga sõbralikud ja mõned neist julgusid isegi paar sõna inglise keelt poetada, aga enamasti tuli mõista prantsuse ja viipekeelt. Suurt probleemi nõrk keeleoskus siiski ei valmistanud kui vähegi entusiasmi ja teotahet välja näitasime. Hoolitseti sellegi eest, et korralikud töökindad käes ja ohutusvestid seljas.

Erahaljastuses olid lood veidi erinevad ja seal sai ka peale rohimise ja haljasalade hooldamise jälgitud ning osa võetud näiteks eraaia rajamisest, muru rajamisest ning kiigatud hetkeks ka basseiniehituse tagamaadele. Selleks avaldasime muidugi ise ka soovi, sest eelkõige tundus siiski, et parem oleks, kui saaks meid tasuta tööjõuna hooldustöödel ära kasutada. Suhtumine jällegi meisse oli siiski väga sõbralik ja inimesed toredad. Selles ettevõttes jättis veidi soovida turvalisus nii töötajate transpordil, kui ka tööohutusvahendite kasutamisel nt saagimisel või trimmerdamisel ja ka elementaarsel maakaevamisel, kus ühel objektil tuli labidaga sonkida ja umbrohtu tirida lausa jämedate maas lelavate elektriakaablite vahelt. Sellistele detailidele tasuks tähelepanu pöörata ja taolistest töödest kas siis lihtsalt keelduda või nõuda endale turvavööd, autoistet või siis turvamaski jne jne.

Haljastus iseenesest jättis tihtipeale sellise laialivalguva ja lakoonilise mulje ja tööd tehti ikka töö pärast neis ettevõtetes, mitte armastusest taimede vastu. Enamus maastikuehitajaid olid mehed, kes nõ väljas tööl käisid ja kahe firma peale leidis ka üks naine, kes ei tohtinud produktiivsusest meestest sammugi maha jääda. Aga ega ei saa ka teisiti, sest maastikuehitus nagu juba mainitud sai on tõeline ehitus, kus õrna naise jõuga eriti midagi ei suuda ära teha. Tundub, et meie Rápina erialanimetus kätkeb endas rohkem aiakujunduseriala kui maastikuehitust ja Prantsusmaal sai siiski praktiseeritud enamalt jaolt maastikuehitust. Eraaeda rajades õnnestus meil näha ka üht maastikuehitusettevõtte poolt loodud aiaprojekti, mille järgi aed rajati ning meie õppejõud ütlesid selle peale vaid, et 'Mis kritseldus see selline on?', seda meiega. Aga aed sai rajatud ja lõppkokkuvõttes ka rahulolev klient oma aeda nautima jätud.

Üldisemalt piirkonna avalikust ja erahaljastusest rääkides tuleks alustada vist lilletärnidest, mida sarnaselt hotellide süsteemile Prantsusmaal linnadele jaotatakse

hinnates nende haljastust. Meil õnnestus ära käia 4 täрни lillelinna Nantes'is ja mõnes 3 täрни lillelinna. Mashecoulil ei olnud aga kahjuks ühtegi täрни, kuigi linn oli üsnagi taimederohke. Linnahaljastuses kasutatakse väga laialdaselt segahekke ja lausistutusi ning istutusala on enamasti kaetud peenrakangaga, mis põdsaste all roheliselt päikesel käes läigib, sest reeglina mingi muu multsiga seda ei kaeta. Kole, väga kole, aga pidavat hoidma hulgaliselt rohimistööd kokku. Eraaias õnneks õnnestus enamvähem taoline mõte maha matta ja istutusala said ilusa mineraalmulsi, aga segahekk jäi ikkagi läikiva rohelise vaiba peale. Imeilusad ja lausa eritāhelepanu vāart olid kohalikud ringteede haljasalad – seal oli kasutatud muinasjutulisi fantaasiaid ning oli siiralt kahju, et neid fotole jādvdustada polnud võimalik. Eraaiad on reeglina väikesed ja suurt panust iluaiale ei ole seal laias laastus ikkagi pandud. Levinud oli väike eesaed ja maja taga laius tihti peale köögiviljaaed. Iluaedades oli kasutatud suuri puid ja põdsaid ning püsililledele oli panus minimaalne. Suvelillede istutusskeemid olid vägagi juhuslikud ja taimed mis segamini istutati tihtipeale ei sobinud omavahel juba ainuüksi nende kasvueripārade poolest – oleks päris huvitav tulemust näha nüüd, kui kõik need taimed peaksid täiselujõus õitsema. Haljasalde rüüstamine ja lagastamine ning lilletaimede varastamine oli selles imevaikes linnakeseski tuttav teema, rāakimata asjaolust, et maastikuehitajad ise noortele puudele muru rajades otsa sõitsid või mullafreesiga puu koor lihtsalt ringjalt maha sõideti☺ - ei olegi see vaid eestlaste kultuurituse probleem. Mida aga tasuks ka Eesti võimudel tõsisemalt arutluse alla võtta on kõiksugu herbitsiidide kasutamine, mida Prantsusmaal avalikus haljastuses tarvitada enam ei tohi. Avalikult oli heaks kiidetud vaid üks taimset päritolu Ameerikas toodetu herbitsiid, mida üleüldse tohtis kasutada. Meile näidati ka surnuaeda, kus aastaid killustikuteid herbitsiidiga oli umbrohuvabana hoitud ja alates sellest aastast see kõik käsitsi tehakse, sest suured küpressid näiteks, mis läheduses kasvasid, olid hingusele läinud just tänu herbitsiidile. Loodan siiralt, et ka meil peagi ametlik keeld kehtestatakse.

Lisaks kõigele toredale, mis meile praktika pakkus ja mida kohalik kool meie meelelahutuseks välja oli mõelnud nagu soolafarmi külastus, kohaliku väikesaare külastus koos mudas müttamisega, Nantes'is toimuva suursuguse lillifestivali külastus, olime ka ise väga aktiivsed ja sõitsime maha pea 700 km külastades la Loire orus asuvaid viite kuningalossi oma uhkete aedadega. Sellel reisil saime aimdust, mida tähendab kõrgemal tasemel aiandus tänapäevases mõistes läbi kunstnike silmade, külastades lillifestivali Chaumonti lossiaias, kus siis kunstnikud olid kujundanud nädisaiedu erinevatel teemadel. Külastasime ka vanadel ammustel aegadel õitsenud regulaaraianduse ilu ja võlu läbi tänapäevaste taimekasutusideede erinevates lossiaedades. Lõpetuseks jättis aga Pariisi kesklinnahaljastus meie üllatuseks väga vaese mulje, kus linna esindusväljakul lausa istutusala del kuivanud kõrred püsti ja muld mustendas ajal, mil kõikjal suvelilled ukelt õitsema oleks pidanud.

Palju olen kohanud küsimust, mida te sealt ka siis saite või õppisite? Vastata ei saa üheselt. Õppisime tundma suurel hulgal meile seni tundmatuid taimi ja nende kastust sealses haljastuses, õppisime paljutki ka seda kuidas mitte mingil juhul ei tohiks taimi kohelda ja haljasalad rajada ise tähelepanu juhtides ja lõppkokkuvõttes nägime aianduse kõrgklassi töid ja tegemisi, millel on minu jaoks selle õppepraktika suurim vāartus koos taimede tundmaõppimisega.